

Nová publikace o partyzánské historii

Vážení

předem mého přípisu Vás srdečně zdravím!

Mnohokrát děkuji za zasláný Liptálský zpravodaj. Po prolistování i tohoto čísla jsem nesmírně nadšen, že snaha o udržení povědomí o odbojové a partyzánské činnosti ve Vašem regionu stále žije a cyklus Liptálských příběhů 20. století má stále přísun dochovaných zajímavých vzpomínek pamětníků.

Rádi bychom pojednali i o naší zmiňované knize, která právě vyšla.

Publikace, o jejíž přípravě jsem Vám psal již dříve, nese název "Ve jménu cti".

Jejími autory jsou Pavel Sajenko, Vladimír Boldaňuk, Stano Bursa.

Na jejích 490 stránkách je v ní chronologicky pojednááno nejenom o činnosti zpravodajských skupin především Zpravodajského oddělení štábu 1. ukrajinského frontu, které působily na přelomu let 1944/45 v prostoru Moravsko-slovenského pomezí, ale též o základních obrysech příslušníků někdejšího 1. československého partyzánské oddílu - pozdější 1. moravské partyzánské brigády Jana Žižky.

Jsme si plně vědomi toho, že na dané téma existuje již mnoho dalších knih a pojednání a čtenářům není tato problematika až tak neznámá. Přesto jsme ale přesvědčeni o tom, že naše publikace může čtenářům nabídnout takový pohled do zákulisí příprav a provádění oněch zpravodajských operací a působení partyzánů, s jakým se čtenář doposud nasetkal a přispěje tak k doplnění již dřívějších známých informací a především doplnění "známých neznámých"...

Při práci na knize byl kladen důraz především na zmapování osob, které jsou badatelům i zájemcům o tuto část naší historie známy, které domácí spolupracovníci pod svojí střechou ukrývali, avšak chyběly jejich podobenky, anebo naopak, takové osoby se na dochovaných fotografiích objevovaly, ale jejich totožnost nebyla přesně známa.

Formou vyprávění jsou na pozadí válečného dění čtenáři předestřeny osudy lidí, jejichž životní cesty se protnuly právě i ve Vámi spravovaném regionu anebo blízkém okolí. Detailně je pojednáno o zpravodajských skupinách FAKEL a NAĐOŽNYJ které byly v počátcích činnosti rozbity a jejichž zbytky byly sjednoceny v jednu. Osudy těchto rozvědčků jsou svázány s činností partyzánské skupiny Kozubová - Nad Olzou.

Čtenář prakticky poprvé bude moci shlédnout podobenky též například členů zpravodajské skupiny

ARAP, operující pod velením npor. Adama Jevsejeviče Niščimenka - neznámých Františka Janočka a Vasilije Michajloviče Ostapenka, zatčených gestapem ve Starých Hamrech.

Jako jeden z naprostých unikátů je například fotografie Janiny Dunajske, původní příslušnice samostatného spojařského pluku 1. peší divize Tadeusze Kosciuszka 1. polské armády v SSSR, která se dobrovolně přihlásila k plnění úkolů v týlu nepřítele. Jako příslušnice zpravodajské skupiny LVOVSKIJ operující pod velením rezidenta Emila Szreka byla společně se Sofií Konstantinovnou Danilovovou vysazena v noci 25. 3. 1945 v prostoru Bílová - Lazy. Janina Dunajska našla smrt ve vile ve Fryštáku společně s další radistkou Naďou Dmitrijevnou Kolbinovou....

Protože příslušníci zpravodajských skupin zde přišli i do kontaktu s partyzány, je část publikace věnována i osudům některých členů skupiny UŠIAK, vysazené pod velením rotmistra čs. armády Jána Ušiaka, komisaře "Turského" a náčelníka štábu Dajana Bajanoviče Murzina u slovenské Sklabině. Činnost rozvědčků je pak provázána s pozdější Murzinovou 1. moravskou partyzánskou brigádou Jana Žižky.

Při přípravě publikace nám svými poznatky a svými materiály nesmírně pomohli, mimo mnoha dalších, i dva amatérští regionální badatelé Ondřej Haša a Roman Babica. Právě ve spolupráci s Ondřejem

Hašou byla objevena skutečná identita velitele jedné z čet, které Ušiakovci vyslali jako předzvědné na Moravu jako první - kapitána Vitalije Fedoroviče Grikovského, který o něco později se svým pobočníkem por. Nikolajem Ivanovičem Rešetnikovem nalezl smrt na Mynaříkově pile v Ratiboři.

Díky badatelskému nadšení a poskytnutému materiálu Romana Babicy zase bylo možno detailně pojednat o příslušnících partyzánské skupiny OLGA, jejíž členové mimo jiných úspěchů zajali německého generála von Mullera. I díky tomu se podařilo upřesnit osobu tajemného sestřeleného letce kpt. Zeška, ale i personální složení zpravodajské skupiny OSTROKOVICE, které byl partyzány OLGY nakonec zajatý generál předán...

Protože, jak již bylo výše zmíněno, kniha pojednává i o partyzánech Murzinovy 1. moravské partyzánské brigády Jana Žižky, nemohli jsme se vyhnout ani zpravodajsko - diverzní skupině NKGB Ukrajiny "LUČ" vysazené u vás na Vánoce 1944, jejíž členové s nimi přišli rovněž do styku. Portréty jednotlivých členů skupiny jsou představeny na 23 stránkách.

Tato kniha je jakýmsi třetím dílem pomyslné trilogie, která plynule navazuje na knihu Výsadek CHAN se nehlásí (2015) a Úkol splníme! (2018), ale která má svoji plně vypovídající hodnotu jako samostatný titul.

Tak jako v předchozích případech byly stěžejními prameny především archivní materiály nacházející se v archivech Ruské Federace, Ukrajiny, Slovenska, České republiky, Německa, ale i Běloruska a Maďarska provázané se vzpomínkami domácích pamětníků.

Kniha je hustě protkána podobenkami jednotlivých aktérů, ale i některých dobových archivních hlášení a operačních materiálů, kterými jsou jednotlivé závěry autorů podloženy. Příprava na knize dopomohla v několika případech též k tomu, že právě rodinní příslušníci někdejších hrdinných bojovníků se mohli dozvědět kde konkrétně jejich předek padl a kde je pochován a konečně pro ně přestal být jen neznámým pojmem - nevěstný...

I když si dnes patrně nejsme zatím schopni plně uvědomit význam a hodnotu této publikace pro badatelskou veřejnost a obyvatele jednotlivých regionů, ve kterých se popisované události odehrávaly, zcela jistě lze dílo označit jako jedno z mála, které o jednotlivých událostech boje za svobodu a odboje na Moravě popisuje alespoň trochu uceleně a srozumitelně, a které dokáže čtenáře posunout zase o krůček blíže skutečnému poznání.

Cena knihy Ve jménu cti, ISBN 978-80-11-02250-1, výtisk první, byla s ohledem na svoji výjimečnost, úsilí a náklady vynaložené s opatřováním podkladových materiálů a tisku, ale i omezeného počtu výtisků na 200 kusů, stanovena na 895,- Kč.

Cena byla přidržena při spodní hranici právě pro tu možnost, aby se kniha dostala do co možná nejbližšího okruhu osob, jejichž rodinní příslušníci neváhali za znovunabytí svobody položit nejenom své zdraví, ale i svůj život.

Základní informace o knize přiloženy na fotografiích.

S mnoha pozdravy

Pavel Sajenko, jeden z autorů.

Pamětní deska v Lůžku